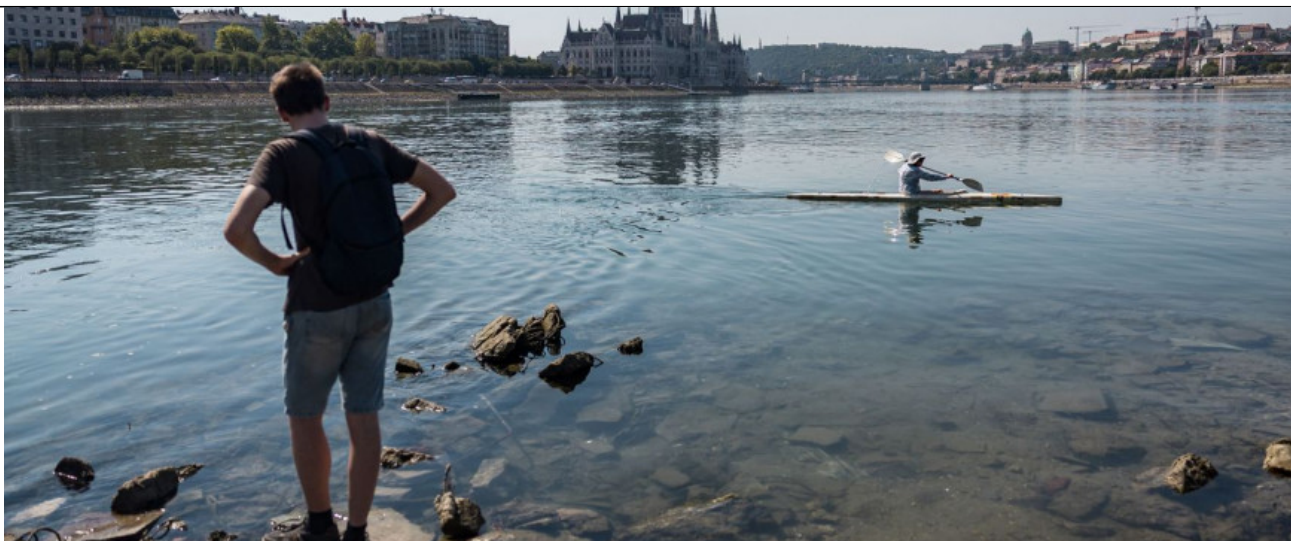

A beton nem gyógyít

2026 augusztus 19. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A beszántott, de máig beépítetlen árterek most a legsilányabb term?földjeinknek számítanak, holott gazdag vizes él?helyek is lehetnének újra.

A víz nem indít társadalmi egyeztetést arról, hogy miként cselekedjünk az aszályal és járulékos kártételeivel,

például a hirtelen áradásokkal kapcsolatban. Ha valaki más indít nagy hatású társadalmi egyeztetést ezekről a kérdésekről, akkor a víz nem vesz részt rajta, nem tölt ki kérdőívet, nem küld e-mailt a fényességes minisztériumnak öt napon belül. A vizet az sem érdekli, hogy mennyien sikoltoznak duzzasztókat meg víztározókat, hiszen nem azon múlik a valóság, hányan mondják. A víz egyszerre teszi a dolgát, amióta világ a világ, mindig ugyanúgy viselkedik. Ha a következményekkel nem törődve, esetleg a természet legyőzésének ambíciójával keresztezik az útjait, akkor megmutatja, micsoda bajt jelent a hiánya és a hirtelen többlete egyaránt.

Az már a kilátástalan kognitív defekt, amikor a vízproblémát ugyanúgy a tájon végrehajtott erőszaktétellel akarná helyrehozni az ember, amilyennel okozta. Fel sem merül benne, hogy a vízzel együtt is lehet működni, a víz ugyanis a közvélekedéssel ellentétben nem hisztis, ellenben következetes és kiszámítható. A duzzasztáspártiakat még csak-csak meg lehet érteni – két valószínűleg jobban aggasztja Paks belengetett leállítását is elhozó hirtelen villanyhiány, mint az aszály. Ebben a szemléletben nem az a baj, hogy bele lehet döglenni a kánikulába, hanem az, ha nem lehet feltekerni a klímát. Elég szűk látókörű szempont, de legalább szempont.

A duzzasztásnak van némi közös metszete a víztározó-építést követőkkel, hiszen mindkettő a folyóknál nagyobb víztestek létrehozását jelenti. Akik viszont víztározók építésében vélik a megoldást, azok nem értik a víz működését, és legfeljebb a saját fürdőkádjuk alapján alkotnak fogalmat róla. Megnyitom a csapot: jön; bedugom a dugót: benne marad és tudom használni; kihúzom a dugót: elfolyik, és nem tudom már használni. Meglehet, hogy a lakossági felhasználásnál nem merül föl, honnan érkezik a víz a csapba és hova folyik el, de a természetben azért ez egy kicsit összetettebb rendszer a fürdőkádás példánál. A mezőgazdaságunk öntözéssel megmentése is hiú ábránd, amennyiben ezt várnák a tározóktól: a megmért területeink nagyjából öt százalékán van kiépítve az öntözési infrastruktúra, míg a megmért területek legalább ötven százaléka súlyosan kitett az aszálynak.

A víz legalapvetőbb szabálya ugyanaz, mint a pénzé (így talán a mindenkori döntéshozók is közelebb kerülnek a megértéséhez): mindig mozgásban van, illetve mozgásban kell lennie. Ha egy helyben áll – például egy mesterséges tározóban –, akkor beposhad; úgy is, ha sokat halmozunk föl belőle. Ha viszont engedik oda jutni, ahol az emberi beavatkozás nélkül, illetve előtte magától is járt, akkor pulzál: kiárad és elapad, éltet, beszívárog a talajba, elpárolog a levegőbe, esőként újra leesik és így, körbe-körbe. Ötödikes tananyag, csak egyrészt senki se emlékszik rá, másrészt ha nem kell betonozni a közbeszerzés keretében, akkor se a kivitelező, se a megrendelő nem felháttal boldog.

Észrevette már a kedves olvasó, hogy a nyári nappalaink a korábbi 30-33 fok helyett huzamosan 35-38 fokosak lettek, miközben a régebben 20-23 fokos nyári éjszakáink rendszeresen bemennek 20 fok alá? Nem dereng, melyik az a hely, ahol nappal megsül, éjszaka pedig megfagy az ember? Úgy bizony: a sivatag. Most már egyértelműen úton vagyunk arrafelé. A víz fajhője magas, nehezen melegszik és nehezen hűl, ezért ha elég párák a levegő, az enyhíti a hirtelen felmelegedést vagy a hirtelen lehűlést is. De a levegő nem elég párák, mert kiszáradtunk... mert mindent beszántottunk és lebetonoztunk, ami párologhatna. Vajon mi lehet az elgondolás amögött, hogy további betonozással majd megoldjuk a problémát? Most majd biztos sikerül? Mint a németeknek a következő világháborújuk? Nem hinném.

Fel kellene már tennie a széles nyilvánosságnak, hogy amikor óriási munkagépekkel és sok-sok betonozással belenyúlunk a természet működésébe, annak mindig vannak „nem várt” rossz következményei, és aztán pislogunk, hogy ja, hát erre nem számítottunk. Egy duzzasztónál például feltorlódik a hordalék, ezért iszaposodik a gát előtti rész, hordalék híján bevágódik, azaz mélyül a gát utáni szakasz, és ezzel a talajvizet, sőt akár ivóvízkészleteket is veszélyeztethet. Ha viszont az eredeti állapot felé mozdítjuk vissza a folyót, a tájat, abból nem lehet baj.

A Dunában nem azért túl alacsony a vízállás, mert nem duzzasztottuk föl, hanem azért, mert a szabályozás óta sokat mélyült a meder, továbbá az aszály miatt a mellékfolyói sem hoznak elég mennyiséget. A Kárpát-medence egységes ökológiai tér, amelynek a működését a központi alföld bázis vizű folyói megártéri és a széleken lévő hegyek vízforrásai és erdői adják ki. A Kárpát-medence központi síkságának kiszáradása az egész medencére szárító hatással van. Ennek a megoldása nem betonozás, nem duzzasztás, nem a gátak égig emelése, nem szivattyúzás, hanem a folyóink természetes működésének engedése.

A beszántott, de máig beépítetlen árterek most a legsilányabb termőföldjeinknek számítanak, holott gazdag vizes élőhelyek is lehetnének újra. Ehhez a vízáramlási, domborzati és persze településvédelmi szempontból megfelelő pontokon, vagyis fokokon meg kell nyitni a folyók – mindenekelőtt a Duna és a Tisza – hullámterét határoló gátakat, és kiengedni az áradást az ártérbe, ahol a helye van. A tavaszi áradás vize aztán tocsoghat és kedvére párologhat nyáron, hűtve a levegőt.

A víztől az élet is visszatérne a tájba, ráadásul a vizes élőhelyeken a szántást és gabonatermelést kivéve sokféle művelési ág lehetséges. A legeltető jószág tartás, víziszárnyas- és haltenyésztés, gyümölcs termesztés, szénatermelés, sőt a kis léptékű fakitermelés mind-mind kurrensebb ágazat lehetne a jelenlegi takarmánygabona-termesztésnél.

Jó hír, hogy a Tisza árterére mérnöki pontossággal ki van dolgozva és fel van térképezve az árasztási terv nagy víz idejére. Nem kell építeni, nem kell betonozni (legfeljebb egy kicsit), inkább földmunkákkal kell megnyitni a víz természetes útjait a természetes medrei felé. Rossz hír, hogy a Dunára ugyanez még nem készült el. Jó hír, hogy a mérnököket, kutatókat, gazdálkodókat tömörít. Vízvásztó mozgalomnál megvan a teljes tudás a helyzet rendezésére. Rossz hír, hogy a döntéshozók, sőt sokszor a jó szándékú politikai vagy civil aktivisták sem értik, vagy nem akarják érteni az elgondolást. Azért, mert rossz értelmezési keretben próbálkoznak. A táj ipari eszközökkel megerősökölása, majd ipari eszközökkel gyógyítása helyett a természetes működésének helyreállításával érhetünk célt.

Vésey-Kovács László - www.magyar nemzet.hu

Ajánló